

TVIRTINTU
Viešosios įstaigos Centrinės projektų
valdymo agentūros
Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus
viršininkė Jekaterina Šarmavičiūtė

2019 m. spalio d.

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO

„Kauno rajono savivaldybės gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizavimas“ (toliau – Projektas)

ĮGYVENDINAMO

Kauno rajono savivaldybės administracijos (toliau – KRS)

PAGRINDINIAI DUOMENYS IR IŠVADA DĖL PROJEKTO IR PARTNERYSTĖS SOCIALINĖS EKONOMINĖS
NAUDOS

I DALIS

INFORMACIJA APIE INVESTICIJŲ PROJEKTĄ

1. Informacija apie investicijų projektą (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)	
1.1. Strateginis dokumentas, pagrindžiantis projekto poreikius	<p>Inicijuojamas Projektas prisidės prie Kauno rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginio plėtros plano C prioriteto – „Švari ir saugi aplinka“, C.1 tikslo – „Užtikrinti aplinkos kokybę ir komunalinio ūkio atnaujinimą“, C.1.5 uždavinio – „Didinti energijos gamybos ir vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą“ priemonės C.1.5.5 „Energijos vartojimo mažinimas, energinių išteklių taupymas ir vietinių išteklių (durpių ir kt.) panaudojimas pastatų šiluminimui“ bei Kauno rajono savivaldybės 2019-2021 m. strateginio veiklos plano 05 programos „Komunalinio ūkio plėtros ir priežiūros programa“ tikslo „Užtikrinti komunalinio ūkio atnaujinimą“, uždaviniui „Gerinti tiekiamų komunalinių paslaugų kokybę ir prieinamumą“ priskirtos priemonės 01.01.07 „Senūnijų gatvių apšvietimo modernizavimas ir priežiūra“ įgyvendinimo.</p>
1.2. Sprendžiama problema / projekto poreikis	<p>Pagrindinė problema teikiant gatvių apšvietimo paslaugas Kauno rajone, kurią bus siekiama išspręsti įgyvendinant šį projektą – neefektyvi ir vartotojų poreikių neatitinkanti Kauno rajono savivaldybės gyvenviečių gatvių apšvietimo sistema.</p> <p>Neefektyvi ir vartotojų poreikių neatitinkanti Kauno rajono savivaldybės gyvenviečių gatvių apšvietimo sistema sąlygoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nekokybišką apšvietimą, kadangi didelė dalis gatvių apšvietimo infrastruktūros ir jos elementų yra nusidėvėję, neefektyvūs, neužtikrina kokybiško apšvietimo; - didelės sąnaudas, kadangi dėl esamų gatvių apšvietimo neefektyvumo, patiriamos didelės elektros energijos bei eksploatacinės sąnaudos; - padidėjusią eismo įvykių riziką, kadangi esama gatvių apšvietimo paslauga yra nekokybiška, dalis gatvių apšvietimo įrenginių neatitinka keliamų tinkamo apšvietimo reikalavimų, bei nulemia didesnę eismo įvykių tamsiuoju paros metu riziką ir neproporcingai didesnę šių įvykių pasekmes; - padidėjusią nusikalstamumo riziką, kadangi nekokybiškas gatvių apšvietimas turi įtakos nusikalstamumo rizikos tamsiuoju paros metu padidėjimui; - padidėjusią aplinkos taršą, kadangi energetiškai neefektyvus gatvių apšvietimas lemia didesnę aplinkos taršą.

1.3. Tikslas ir siekiamas rezultatas	<p>Projekto tikslas – užtikrinti kokybišką gatvių apšvietimą, padidinant Kauno rajono savivaldybės gatvių apšvietimo sistemos energetinį efektyvumą.</p> <p>Siekiami rezultatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Daugiau kaip 50 proc. sumažintas elektros energijos suvartojimas; - Ne mažiau kaip 40 proc. sumažintos infrastruktūros būklės palaikymo ir elektros energijos išlaidos; - 100 proc. užtikrintas normatyvinis šviestuvų veikimo laikas tamsiu paros metu; - Apie 30 proc. sumažintas eismo įvykių skaičius ir apie 65 proc. sumažintas šiuose įvykiuose žuvusiųjų skaičius bei apie 50 proc. sumažintas sužeistųjų skaičius; - Sumažintas į aplinką išmetamų CO₂ (bei kitų) ŠESD kiekis – daugiau nei 50 proc.
1.4. Nagrinėtos investicijų projekto įgyvendinimo alternatyvos	<p>I alternatyva – „Esamų natrio ir gyvsidabrio šviestuvų keitimas į šviestuvus su LED lempomis ir savaiminio temdymo moduliais“. Vietoje šviestuvų su natrio ir gyvsidabrio lempomis yra diegiami šviestuvai su LED lempomis ir savaiminio temdymo moduliais;</p> <p>II alternatyva – „Esamų natrio ir gyvsidabrio šviestuvų keitimas į šviestuvus su LED lempomis be savaiminio temdymo modulių“. Vietoje šviestuvų su natrio ir gyvsidabrio lempomis yra diegiami šviestuvai su LED lempomis be savaiminio temdymo modulių;</p> <p>III alternatyva – „Esamų natrio ir gyvsidabrio šviestuvų keitimas bei papildomų šviestuvų su LED lempomis ir savaiminio temdymo moduliais diegimas.</p>
1.5. Projekto ataskaitinis laikotarpis	15 metų
1.6. Pasirinkta alternatyva	I alternatyva – „Esamų natrio ir gyvsidabrio šviestuvų keitimas į šviestuvus su LED lempomis ir savaiminio temdymo moduliais“
CPVA išvada	
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Paklauso / poreikio / prielaidų pagrįstumas:</u> <p>IP pateikiama, įvertinta ir išanalizuota viešosios paslaugos paklausa (gyventojų skaičius KRS vertinant pastarųjų 5 metų statistinius duomenimis nuolat auga) bei pasiūla nurodant, kaip šiuo metu teikiama paslauga KRS, su kokiomis problemomis susiduriama ir kokia finansinė našta tenka savivaldybei teikiant gatvių apšvietimo paslaugą. Laikoma, kad pateikta informacija ir duomenys yra korektiški bei pagrįsti</p> <p>IP analizėje kaip pagrindinis ekonominės veiklos sektorius yra pasirinktas Energetika, kaip papildomas – Transportas, kuriuose atitinkamai nustatyti 25 ir 30 metų projekto ataskaitiniai laikotarpiai. Pažymėtina, jog atsižvelgiant į šviestuvų naudojimo tarnavimo laikotarpį ~20 metų, kuriems numatoma išleisti didžiąją dalį investicijų, šiame IP projekto ataskaitinis laikotarpis sutrumpintas bei skaičiavimams ir analizei taikomas 22 metų projekto ataskaitinis laikotarpis (2 metai investicijoms ir 20 metų eksploatacijai). Tokia analizės eiga yra logiška ir pagrįsta, priešingu atveju, KRS turėtų nusimatyti ženkliai reinvesticijas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kas būtų neracionalu (dėl technologinių</p>	

pažangos pokyčių bei esamos situacijos pasikeitimų praėjus 20 metų, rekomenduotina rengti naują projektą), šiuo atveju, turtas yra pilnai nudėvimas ir jo likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje lygi nuliui.

Apskaičiuojant PP rodiklius, partnerystės laikotarpis sutrumpintas iki 15 m., todėl partnerystės pabaigoje KRS bus perduotas dar pilnai nenudėvėtas turtas / infrastruktūra. Toks KRS sprendimas yra logiškas dėl infrastruktūros ekonominio naudingumo bei siekiant išvengti reikšmingo išbrangimo esant ilgesniam partnerystės laikotarpiui.

- Tikslo ir rezultato atitikimas sprendžiamai problemai:

IP sprendžiamose problemose yra numatyta, jog dėl nusidėvėjusios infrastruktūros Kauno rajono gyvenviečių gatvių apšvietimo sistema yra neefektyvi, reikalaujanti pakankamai didelių palaikymo ir eksploatacijos kaštų, taip pat dėl neatitikimo keliamiems tinkamo apšvietumo reikalavimams, didėja rizika eismo įvykių skaičiui augti tamsiu paros metu, kuriuose nukencia eismo dalyviai, bei pėstieji.

Siame IP pateikiamos Kauno rajono seniūnijos, kuriose numatoma gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizacija, tačiau iš projekto aprašymo nėra aišku kuriose konkrečiai atkarpose bus modernizuojama infrastruktūra (nepateiktos gatvių schemos) ar bus modernizuojama visa nurodytų seniūnijų gatvių apšvietimo sistema ar tik tam tikros gatvės ar atkarpos. Pateikti duomenys leistų įvertinti dvigubo finansavimo išvengimo galimybes, taip pat padėtų objektyviau įvertinti darbų ir kainos apimtis bei socialinės ekonominės naudos prielaidų patikimumą.

- Nagrinėtų alternatyvų korektiškumas:

Visų alternatyvų nagrinėjimo atveju pasirenkama LED technologija, kuri laikoma ekonomiškiausia apšvietimo forma šiuo metu, bei padeda sumažinti elektros suvartojimą apie 50 proc. vertinant su natrio ar gyvsidabrio lempomis. Alternatyvose nagrinėjamas skirtingas šviesos strauto reguliavimas, kuris skiriasi, jog diegiami šviestuvai su savaiminio temdymo moduliais arba be jų.

Vienas iš projektu siekiamų rezultatų - **daugiau kaip 50 proc.** sumažintas elektros energijos suvartojimas, kurio turi siekti visos nagrinėjamos alternatyvos. Vertinant pateiktą informaciją ir skaičiavimus, I alternatyva lyginant su esamos situacijos faktiniu elektros suvartojimu, leidžia elektros energijos suvartojimą sumažinti ~ 63 proc., II alternatyva ~ 42 proc. (nesiekia planuojamo 50 proc. sumažėjusio elektros energijos suvartojimo), III alternatyva ~ 57 proc. Atsižvelgiant į tai, jog I ir II alternatyvų investicijų vertės yra labai artimos (atitinkamai 5,04 mln. Eur ir 4,9 mln. Eur), o optimali alternatyva pasirinkta I-oji, be to šios alternatyvos energijos suvartojimo sumažėjimas ženkliai viršija minimalų siekiamą rezultatą (siekiama – ne mažiau kaip 50 proc., skaičiavimais nustatytas – 63 proc. mažesnis elektros suvartojimas) bei gerokai mažesnes finansines elektros energijos sąnaudas kitų alternatyvų atžvilgiu, laikoma kad šio rezultato kontekste alternatyvos išnagrinėtos korektiškai.

Atlikta alternatyvų analizė atskleidė, jog tik su III alternatyva bus siekiama užtikrinti LST EN 13201 ir kitus gatvių apšvietimo standarto reikalavimus modernizuojamai gatvių apšvietimo infrastruktūrai. Pasirinktos I alternatyvos atveju, įgyvendinus projektą minimas standartas bus pasiektas tik 50 proc. gatvių.

Dalis apšvietimo stulpų yra gerokai nutolę nuo važiuojamosios dalies, kiti esami elektros stulpai išsidėstę taip, jog būtų apšviesti gyventojų sodybos ar laukai. KRS nurodo, jog tokiais atvejais bus keičiamas apšvietimo kampas, nukreipiant šviesos spindulį į važiuojamosios dalies

pusę, tačiau neįvertinta, jog gali susidaryti priešingas efektas nei šiuo metu yra siekiamas, t.y. spindulio nukreipimas iš tolesnės distancijos tamsiu paros metu sudaro prielaidas vairuotojams ir ar kitiems eisimo dalyviams būti akinamiems šviestuvų šviesų.

Atkreipiame dėmesį, jog vykdant investicijas ne pagal galiojančius teisės aktus ir standartus, o pagal individualiai sudarytą metodiką, galimai būtų neužtikrinama:

- siekiamų gatvių apšvietimo sistemos kokybės rodiklių aiškumas;
- aiški tvarka pagal kurią būtų priimtos atliktos apšvietimo sistemos investicijos;
- paslaugų teikimo metu tinkama ir aiški paslaugų tinkamumo kontrolė;
- aiškūs kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai taikomi grąžinimai apšvietimo sistemai sutarties pabaigoje.
- Pasirinktos alternatyvos pagrįstumas:

Vertinant finansinius ir ekonominius alternatyvų skaičiavimus I ir II alternatyvų rezultatai labai artimi, tačiau I alternatyva dėl pažangesnio šviesos šrauto reguliavimo būdo generuoja mažesnius elektros energijos suvartojimo kiekius ir yra efektyvesnė. Optimali IP įgyvendinimo alternatyva pasirinkta pagal ekonominių rodiklių reikšmes. Tačiau, atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas galimas pasireikšti rizikas sutarties vykdymo metu, rekomenduojame pakartotinai įvertinti teisės aktų nuostatas, kurios reglamentuoja LST EN 13201 standarto taikymą ir šių nuostatų įgyvendinimą vykdant KRS projektą.

2. Investicijų projekto finansiniai duomenys (realios vertės) (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)			
	Finansinio šrauto vertė (su PVM)	Rizikų vertė (su PVM)	Finansinio šrauto su rizika vertė (su PVM)
2.1. Kapitalo išlaidos	5 042 322	915 632	5 957 954
2.1.1. Investicijos	5 039 902	914 931	5 954 834
2.1.2. Reinvesticijos	2 420	701	3 121
2.2. Investicijų likutinė vertė	0	0	0
2.3. Veiklos pajamos			
2.4. Veiklos išlaidos	-6 518 444	2 323 314	-4 195 130
2.4.1. Žaliavos			
2.4.2. Darbo užmokesčio išlaidos	206 652	68 026	274 678
2.4.3. Elektros energijos išlaidos	-5 576 777	1 835 761	-3 741 016

2.4.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos			
2.4.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	-1 211 391	398 765	-812 626
2.4.6. Kitos išlaidos	63 071	20 762	83 833
2.5. Grynasis lėšų srautas (2.1 - 2.2 - 2.3 + 2.4)	-1 476 122	3 238 946	1 762 824

CPVA išvada

I. Išlaidų ir pajamų apskaičiavimo, prielaidų pagrindumas, įskaitant pajamų kainodarą (jeigu taikoma):

Projektas pajamų negeneruoja, todėl jos nėra vertinamos.

IP pateikiama IP išlaidų struktūra, kuri aktuali šiam projektui, - tai infrastruktūros būklės palaikymo, elektros energijos išlaidos, darbo užmokesčio išlaidos bei kitos išlaidos, kurias sudarys mobiliojo operatoriaus paslaugos, kadangi apšvietimo sistema bus valdoma mobiliojo ryšio pagalba.

Išlaidų pokyčiui įvertinti, esamoje situacijoje pateikiami vidutiniai faktiniai 2016 - 2018 metų išlaidų duomenys (išskyrus elektros energijos išlaidas, kur esamoje situacijoje naudojami normatyviniai (baziniai) elektros suvartojimo duomenys, kurie šiuo atveju yra mažesni nei 2016-2018 m. vidurkis). Apskaičiuojant išlaidų pokytį, naudojant pastarųjų metų išvestinius skaičiavimus (vidurkį) galima teigti, kad išlaidų pasikeitimas (dalis išlaidų padidės, kita dalis sumažės), atsižvelgiant į planuojamas įgyvendinti veiklas ir jų apimtį yra realus, tačiau pagrįstas tik iš dalies, kadangi vertinant infrastruktūros būklės palaikymo išlaidas, trūksta informacijos kas sudaro remonto, priežiūros ir eksploatacijos išlaidas (pateikiami bendri išvestiniai išskaičiavimai). Nesant vieningai išlaidų apskaitos struktūrai (gatvių apšvietimo paslaugos teikimo funkcija perduota seniūnijoms, kurios gatvių apšvietimo paslaugos užtikrinimą sprendžia individualiai), negalima pilnai įsitikinti planuojamų investicijų poveikio šioms išlaidoms įgyvendinus projektą pokyčio patikimumu, kas gali įtakoti faktinį šių išlaidų neatitikimą su planuojamomis.

II. Rizikos identifikavimo ir poveikio įvertinimo korektiškumas:

Apskaičiuojant IP rizikas naudojami standartiniai rizikos tikimybių skirstinių parametrai, kurie IP skaičiuokleje yra integruoti, o skaičiavimo veiksmams atliekamai automatiškai, todėl laikoma, kad duomenys apskaičiuoti korektiškai.

III. Investicijų masto atitikimas identifikuotam poreikiui / paklausai:

IP alternatyvoms įgyvendinti suplanuotos investicijos į gatvių apšvietimo įrangą, medžiagas bei darbus pagal pateiktus dviejų tiekėjų pasiūlymus.

3. Investicijų projekto finansinė, socialinė-ekonominė nauda (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)		
3.1. Finansiniai rodikliai	FGDV investicijoms ¹ -602 643	FVGN investicijoms ² 2,53%
3.2. Išorinio socialinio ekonominio poveikio (naudos / žalos) apskaičiavimas	IP socialinė (ekonominė) nauda skaičiuojama naudojantis šiais įverčiais: <ul style="list-style-type: none"> • anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimas; • energetinių charakteristikų pagerėjimas • nelaimingų atsitikimų sumažėjimas. 	
3.3. Ekonominiai rodikliai	EGDV ⁴ 7 875 915	EVGN ⁵ 22,06%
		ENIS ⁶ 3,46

CPVA išvada

I. Rodiklių apskaičiavimo korektiškumas:

Finansinėje ir ekonominėje analizėje naudojamos pagrįstos diskonto normos, atitinkamai 4% ir 5%. IP FGDV investicijoms rodiklis yra neigiamas, o tai reiškia, kad IP – finansiskai neatsiperkantis.

II. IP išorinio socialinio-ekonominio poveikio apskaičiavimo korektiškumas:

Išorinio socialinio-ekonominio skaičiavimams pagal komponentą „Nelaimingų atsitikimų sumažėjimas“ naudojami 2014-2018 m. Kauno rajone įvykusių eismo įvykių ir juose nukentėjusių ar žuvusių asmenų statistiniai duomenis, prielaidoms vertinti, dėl tinkamo gatvių apšvietimo darančio poveikį tamsiu paros metu įvykstančių eismo įvykių skaičiui, bei šiuose įvykiuose žuvusių ir sužeistų asmenų skaičiui, remtasi akademinių tyrimų rezultatais) ir Europos Komisijos viešai skelbiama informacija () dėl keliuose patirtų žūčių bei sužalojimo laipsnio (nuorodos į šaltinius IP 30 ir 66 psl.). Prielaidos ir skaičiavimams naudojami duomenys laikomi pagrįsti, tačiau atsižvelgiant, jog tik su III alternatyva būtų siekiama užtikrinti LST EN 13201 ir kitus gatvių apšvietimo standarto reikalavimus modernizuojamai gatvių apšvietimo infrastruktūrai, modeliuojant pesimistinį scenarijų, buvo atlikti papildomi išorinio socialinio-ekonominio poveikio pagal komponentą „Nelaimingų atsitikimų sumažėjimas“ (pritaikant metinį 50 proc. korekcijos sumažėjimo koeficientą) skaičiavimai I alternatyvos atveju (kadangi įgyvendinus projektą minimas standartas bus pasiektas tik 50 proc. gatvių). Nustatyta, jog projektas vis dar išlieka naudingas, o pagrindiniai ekonominiai rodikliai pasiskirsto taip : ENIS – 2,37, EGDV – 4 109 805.

Komponentų „Anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimas“ skaičiavimai atlikti korektiškai, vadovaujantis konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodikos (toliau – SNA Metodikos)

¹ Finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV) – būsimų projekto pajamų ir (investicijų ir veiklos) išlaidų skirtumo dabartinė vertė

² Finansinė vidinė grąžos norma (FVGN) – tai tokia projekto grąžos norma, kuriai esant FGDV lygi nuliui.

³ Finansinės naudos ir išlaidų santykis (FNIS) – būsimų projekto pajamų ir veiklos išlaidų dabartinių verčių santykis.

⁴ Ekonominė grynoji dabartinė vertė (EGDV) – būsimų projekto socialinės ekonominės naudos ir patiriamų išlaidų dabartinė vertė.

⁵ Ekonominė vidinė grąžos norma (EVGN) – projekto socialinė-ekonominė grąžos norma, kuriai esant EGDV lygi nuliui.

⁶ Ekonominės naudos ir išlaidų santykis (ENIS) – būsimos projekto socialinės ekonominės naudos išlaidų dabartinių verčių santykis.

nuostatomis.

II DALIS

**INFORMACIJA APIE PARTNERYSTĖS TAIKYMO TIKSLUS, PP APIMTĮ IR IŠVADA APIE PARTNERYSTĖS
TAIKYMO TIKSLINGUMĄ IR NAUDĄ**

4.1. VPSP taikymo priežastys	<p>4. VPSP pagrindiniai duomenys (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)</p> <p>IP yra nuspręsta įgyvendinti VPSP būdu atsižvelgiant į tai, kad KRS teikiamos viešosios paslaugos yra neefektyvios ir neatitinka kokybės reikalavimų – infrastruktūra yra nusidėvėjusi ir energetiškai neefektyvi. Kita priežastis įgyvendinti IP VPSP būdu - viešojo subjekto lėšų investicijoms trūkumas. Siekiant užtikrinti viešųjų paslaugų kokybę būtina modernizuoti gatvių apšvietimo infrastruktūrą, tačiau KRS neturi pakankamai lėšų bei dėl skolinimosi limito negali skolintis, kad finansuotų šios infrastruktūros modernizavimą bei užtikrintų rajono gyventojams kokybišką kelių ir gatvių apšvietimo paslaugą. Taip pat KRS neturi pakankamai patirties suplanuoti, suprojektuoti ir įdiegti naujausią elektros energiją taupančių technologijų, todėl planuojama, kad privatus partneris pasidalins savo profesinėmis žiniomis, vadybos įgūdžiais, inovatyviu požiūriu, didesniu efektyvumu modernizuojant apšvietimo infrastruktūrą.</p> <p>4.2. Pasirinktas VPSP būdas Valdžios ir privataus subjekto partnerystė (toliau – VŽPP)</p> <p>4.3. Privataus subjekto atrankos būdas Skelbiamos derybos</p> <p>4.4. VPSP projekto pasirengimo terminai -</p> <p>4.5. VPSP sutarties laikotarpis 15 metų</p> <p>4.5.1. projektavimo / statybų laikotarpis 2 metai</p> <p>4.5.2. paslaugų teikimo laikotarpis 13 metų</p>
CPVA išvada	<p>I. VPSP taikymo tikslingumas:</p> <p>Projektui būdingi pagrindiniai VPSP požymiai (įgyvendinti VPSP projektą tikslingumo kriterijai):</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuriami ilgalaikiai sutartiniai santykiai, kurių pagrindu tikimasi pagerinti viešosios paslaugos – gatvių apšvietimo kokybę ir užtikrinti jos efektyvų valdymą; • dėl nudėvėtos infrastruktūros KRS negali užtikrinti tinkamos kokybės gatvių apšvietimo paslaugų tekimo, pasenusi technologija yra itin imli elektros energijai, todėl esamo turto eksploatavimas taip pat sąlygoja neefektyvų/neracionalų KRS turto naudojimą;

- egzistuoja poreikis investuoti į nudėvėtą gatvių apšvietimo infrastruktūrą (investicijų poreikis viešajam turtui kurti), tačiau KRS neturi patirties suplanuoti, suprojektuoti ir įdiegti naujausias technologijas atitinkančias energijos taupymo priemones, kurių efektyvius valdymas gali užtikrinti ženklų elektros energijos sutaupymą;
 - atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos sutaupymą lemia ne tik pasirinkta technologija, bet ir jos valdymo būdas, privačiam subjektui ketinama perduoti kompleksinė veikla: atlikti apšvietimo sistemos inventorizaciją, įvertinti jos būklę ir poreikį investicijoms; įdiegti energijos taupymo priemones iskaitant visus būtinus elementus, tokius kaip atramas, elektros energijos tiekimo tinklus ir kt.; atliktus investicijas – eksploatuoti/prižiūrėti gatvių apšvietimo tinklą;
 - partnerystės sutarties vykdymo metu privatus subjektas prisiima didžiąją dalį statybos ir tinkamumo rizikų: privatus subjektas įsipareigoja įdiegti naujausias technologijas atitinkančias elektros energijos taupymo priemones už pasiūlyme nurodytą kainą nepaisant rizikos veiksnio, kurie gali pasireikšti partnerystės sutarties vykdymo metu ir įtakoti investicijų/reinvesticijų sumą; privatus subjektas įsipareigoja užtikrinti, kad pasiūlyme nurodytos elektros energijos taupymo priemonės ne tik užtikrins galiojančius standartus ar savivaldybės nurodytą apšvietimo lygį atitinkančios viešosios paslaugos teikimą, tačiau ir garantuos elektros energijos sutaupymus lyginant su esama situacija;
 - investicijų atlikimo laikotarpiu KRS galimybės finansuoti infrastruktūros sukūrimo sąnaudas iš nuosavų ir (ar) skolintų lėšų yra nepakankamos, tačiau KRS disponuoja lėšomis, kurių pakaktų prisiimti ilgalaikius turinius įsipareigojimus ir užtikrinti metinio atlyginimo mokėjimą privačiam subjektui;
- todėl darytina išvada, kad tikslinga inicijuojamą IP įgyvendinti VPSP būdu.

II. VPSP būdas:

Pasirinktas VPSP būdas atitinka socialinio partnerystės modelio – VŽPP – požymius. Gatvių apšvietimo viešąja paslauga galutinai vartotojai naudojami tiesiogiai nemokėdami už ją, paslaugų prieinamumą užtikrina KRS, kuri yra pagrindinis paslaugos užsakovas ir mokėtojas, t. y. KRS mokėjimai, kurie privačiam subjektui atliekami persikirstant į biudžetą surenkamus mokesčių srautus, yra pagrindinė VŽPP gyvybingumo prielaida.

III. VPSP sutarties terminas:

VPSP sutarties termino – 15 metų – pasirinkimas yra pagrįstas modernizuojamo turto tarnavimo laikotarpiu be papildomų reinvesticijų (pagrindinis gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizavimo metu atnaujinamas turtas - šviestuvai). Investicijų atlikimo laikotarpis – 2 metai – yra pagrįstas įvertinus infrastruktūros sudėtingumą ir jos kieki.

5. Turtas (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)

5.1. Perduodamas turtas	Projekto apimtyje nurodytų gatvių apšvietimo infrastruktūra: šviestuvai, atramos, valdymo spintos, elektros kabeliai. Perduodamas turtas privataus subjekto bus valdomas patikėjimo teise.
5.2. Naujai kuriamas turtas pagal viešojo subjekto poreikius	Modernizuojamas 5.1. p. nurodytas turtas, taip pat kuriamas naujas turtas (įrenginėjimas gatvių perėjų apšvietimas). Projekto įgyvendinimo metu naujai sukurtą turtą privatūs subjektas valdys nuosavybės teise. VPSP sutarties pabaigoje viso turto nuosavybė perduodama KRS.
5.3. Naujai kuriamas turtas privataus subjekto rizika	Nors Partnerystės klausimyne nepaminieta, tačiau naujai kuriamą turtą per VPSP sutarties laikotarpį galės sukurti, jeigu jam reikės būtinoms pastekti energijos taupymo įsipareigojimams arba jų pagerinimui (Partnerystės klausimyno C dalyje nurodyta, jog privatus subjektas turės užtikrinti planuojamus elektros energijos sutaupymus). Jei privatus subjektas sukurs naują turtą per VPSP sutarties laikotarpį, KRS toks turtas turi būti perduodamas nuosavybės teise VPSP sutarties pabaigoje.

CPVA išvada

Projekto veiklų įgyvendinimui žemės sklypai nėra reikalingi.

Privaciam subjektui perduodamas KRS turtas yra reikalingas investicijų į energijos taupymo priemonių įrengimą įgyvendinimui, todėl perduodamo turto apimtys yra pagrįstos. Perduotą turtą privatus subjektas modernizuos ir vykdys priežiūros/eksploatavimo veiklas, nėra suteikta galimybė vykdyti papildomų ūkinių komercinių veiklų, todėl neatlygininis turto perdavimo būdas (patikėjimo teise) yra pagrįstas ir galimas VŽPP projektuose vadovaujantis LR Investicijų įstatymo 15² str. 4 d. Atkreiptinas KRS dėmesys, kad patikėjimas iš esmės suteikia teisę privačiam subjektui ir disponuoti KRS turtu, todėl disponavimo teisės pirkimo dokumentuose turi būti apribotos, kadangi disponavimas perduotu valdžios subjekto turtu nėra leidžiamas pagal Investicijų įstatymą.

Perduoto turto valdymo (patikėjimo) teisė pasibaigia kartu su VPSP sutarties galiojimu. Naujai sukurtu turto nuosavybė taip pat perduodama VPSP sutarties pabaigoje KRS. Minėtos turto perdavimo sąlygos atitinka LR Investicijų įstatymo 15² str. 4-5 d. reguliavimą, todėl yra pagrįstos.

Esamų ir būsimų turto naudojimo apribojimų nenustatyta, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad privačiam subjektui perduodant KRS turtą naudoti patikėjimo teise turi būti apribotos disponavimo KRS turtu teisės.

6. Veiklos (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)

6.1. Veiklų perdavimas privačiam subjektui

6.1.1. Privačiam subjektui perduodamos vykdyti veiklos (viešosios paslaugos ir / ar ūkinė komercinė veikla)	<ul style="list-style-type: none"> perduoto turto modernizavimas įskaitant gatvių apšvietimo plėtrą (projektinės dokumentacijos, statyba); perduoto turto / modernizuoto turto / naujai sukurto turto priežiūra/eksploatavimas.
6.1.2. Veiklos, kurias privatus subjektas gali vykdyti savo iniciatyva ir rizika	Privatus subjektas savo iniciatyva ir rizika veiklų negalės vykdyti.
6.2. Perduodamų / pasiliekamų veiklų pasiskirstymas biudžeto eilutėse (realios vertės)⁷	
	Viešojo subjekto pasiliekamoms veikloms, kurios neįtrauktos į VPSP projektą
6.2.1. Kapitalo išlaidos:	5 042 322
6.2.1.1. Žemė	
6.2.1.2. Nekilnojamas turtas	
6.2.1.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	
6.2.1.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	4 916 978
6.2.1.5. Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos	122 924
Projekto administravimas ir vykdymas	
6.2.1.6. Kitos paslaugos ir išlaidos	
6.2.1.7. Reinvesticijos:	2 420
6.2.1.7.1. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	
6.2.1.7.2. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	2 420
6.2.2. Veiklos pajamos	
6.2.3. Veiklos išlaidos:	2 030 677

⁷ Jeigu pagal teisės aktus įtraukti PVM į PVM ataskaitą ir susigrąžinti PVM, 6.2.1 ir 6.2.2 punktuose sumos nurodomos su PVM. Jeigu tokia galimybė yra, PVM suma turi būti nurodyta 6.2.4 punkte.

6.2.3.1. Žaliavos		
6.2.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos		753 592
6.2.3.3. Elektros energijos išlaidos	4 004 001	
6.2.3.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos		
6.2.3.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos		1 152 867
6.2.3.6. Kitos išlaidos	201 043	124 218
6.2.4. PVM	P pinigų šrautai nurodomi su PVM	P pinigų šrautai nurodomi su PVM

CPVA išvada

I. Veiklų perdavimo logiškumas, teisėtumas, pagrįstumas ir efektyvumas:

Projektu siekiama modernizuoti nusidėvėjusią gatvių apšvietimo infrastruktūrą, kurios eksploatavimas KRS sukelia itin dideles sąnaudas. Dideles gatvių apšvietimo viešosios paslaugos teikimo sąnaudas galima suvaldyti: sumažinant techninės įrangos imlumą elektros energijos kiekiui, įrangą pasirenkant atsižvelgiant į jos kainą, tarnavimo laikotarpį bei efektyvią eksploatavimo technologiją. Kadangi KRS neturi igūdžių/patirties pasirinkti, kuri konkreti įranga ir jos technologija gatvių apšvietimo viešajai paslaugai teikti yra efektyviausia, logiška ir pagrįsta visą veiklų kompleksą perduoti vykdyti privačiam subjektui. VPSP sutarties ilgalaikiškumas leis patikrinti, ar privataus subjekto pasiūlyta įranga ir jos valdymo technologija gali garantuoti elektros energijos kiekio sutaupymą, kurio nesant privačiam subjektui turėtų būti taikomos atitinkamos sankcijos (privatus subjektas turi prisiimti didžiąją dalį statybos ir tinkamumo rizikų, todėl kiekviena klaida, padaryta planuojant, projektuojant ir modernizuojant gatvių apšvietimo infrastruktūrą, gali turėti tiesioginę įtaką gatvių apšvietimo infrastruktūros palaikymo, eksploatavimo sąnaudoms, kurias privalės padengti privatus subjektas).

II. Apribojimai, susiję su veiklų perdavimu / vykdymu:

Dalis šviestuvų yra įrengta privačiose valdose, todėl tikėtina, jog galimai bus neužtikrinamas sklandus veiklos vykdymas ar investicijų atlikimas teritorijose, kuriose šviestuvai įrengti privatiems subjektams priklausančiuose žemės sklypuose.

III. Pinigų šrautu, susijusių su veiklų, įtrauktų į Projekto apimtį ir neįtrauktų, tačiau susijusių su Projekto rezultatų pasiekimu, vertės detalizacija biudžetinėse eilutėse:

Elektros energijos išlaidos (4 004 001 Eur) ir išlaidos už leistiną naudoti galią (201 043 Eur) nėra įtrauktos į Projekto apimtį. Toks sprendimas yra logiškas, kadangi šias išlaidas KRS mokės pagal faktą.

7. Rizikų paskirstymas (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)		
Rizikų grupės	Viešasis subjektas	Privatus subjektas
		VPSP projektas

	Veiklos, kurios neįtrauktos į VPSP projektą	VPSP projekte pasiliekomos veiklos	VPSP projekte perduodamos veiklos
7.1. Statybos rizika			X
7.2. Tinkamumo rizika			X
7.3. Paklausos rizika		X	

CPVA išvada

Įvertinus projekte pateiktą rizikų matricą ir joje esančius duomenis apie rizikos veiksnių priskyrimą Projekto šaliai, galima daryti išvadą, kad rizikos projekte įvertintos pagrįstai ir priskirtos tai šaliai, kuri sugeba ją valdyti geriausiai. Privatus subjektas prisiima didžiausią dalį statybos ir tinkamumo rizikų (pasirenkant įrangą ir technologiją, kurios užtikrins efektyviausią gatvių apšvietimo viešosios paslaugos teikimą), o KRS paklausos riziką (atsižvelgiant į Vietos savivaldos įstatyme nustatytas savarankiškas funkcijas, KRS turi užtikrinti tiesiogiai neapmokestiną gatvių apšvietimo paslaugą jos vartotojams). Toks projekte formuojamas rizikų pasiskirstymas atitinka Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostat) reikalavimus, kad didžioji dalis statybos, tinkamumo rizikų būtų perduotos privačiam subjektui.

Visgi pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, jog standarto *LST EN 13201* reikalavimus atitiks tik 50 proc. gatvių, galima rizika, jog likusioje gatvių dalyje, kur apšvietimas turės būti užtikrintas pagal pačios savivaldybės suformuotą metodiką, nebūtų užtikrinama:

- siekiamų gatvių apšvietimo sistemos kokybės rodiklių aiškumas;
- aiški tvarka pagal kurią būtų priimtos atliktos apšvietimo sistemos investicijos;
- paslaugų teikimo metu tinkama ir aiški paslaugų tinkamumo kontrolė;
- aiškūs kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai taikomi grąžinimai apšvietimo sistemai sutarties pabaigoje.

Taip pat KRS turėtų jau dabar imtis priemonių suvaldyti riziką dėl tinkamo investicijų atlikimo ir turto priežiūros to turto, kuris yra privačiuose žemės sklypuose, kad būtų užtikrinamas sklandus veiklos vykdymas ar investicijų atlikimas teritorijose, kuriose šviestuvai įrengti privačiuose žemės sklypuose.

8. Partnerystės finansiniai rodikliai, Eur (su PVM) jei nenurodyta kitaip (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)	
	Nominali vertė ⁸
	Reali vertė
8.1. Valdžios ir privataus subjektų partnerystės (VŽPP) projektas:	Diskontuota vertė

⁸ Nominali vertė suprantama, kaip vertė, kuri atspindi kiekvienu analizuojamu laikotarpiu esamas kainas. Taikomas infliavimo koeficientas 2%.

8.1.1. Maksimālūs viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte ⁹	10 733 552	12 673 494	7 907 510
8.1.2. Maksimālūs Viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui ¹⁰	10 359 539	12 264 187	7 588 204
8.1.3. Prisiimami viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai pp ¹¹	374 013	409 307	319 306
8.1.4. VPSP sutarties vertė (<i>aktuali tik koncesijos atveju</i>)			
8.1.5. Tikėtinas skolos dydis viešojo subjekto biudžete ¹²	5 042 323	5 205 458	4 735 739
8.1.6. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dalis, skaičiuojant maksimalius viešojo subjekto turtinius įsipareigojimus ¹³	1 862 848	2 199 532	1 372 378
Kita:			
8.1.7. Viešojo subjekto išlaidų ir rizikų, susijusių su VPSP projekto įgyvendinimu, tačiau kurios nėra įtrauktos į VPSP projekto apimtį, vertė	5 589 259	6 932 702	3 844 296

⁹ Privačiam subjektui perduodamų veiklų vykdymo išlaidos kartu su šių veiklų vykdymu susijusia rizika.

¹⁰ Privačiam subjektui perduodamos veiklos vykdymo išlaidos kartu su perduodamomis rizikomis.

¹¹ Viešojo subjekto prisiimamų rizikų, susijusių su privačiam subjektui perduodamomis veiklomis, vertė.

¹² Vertinama, atsižvelgiant į fiskalinės drausmės reikalavimus ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus.

¹³ Maksimali PVM mokėtina suma, kuri tikėtina grįš į valstybės biudžetą.

CPVA išvada

I. Projekto finansinių rodiklių apskaičiavimo korektiškumas: VPSP Projekto rodikliai apskaičiuoti metodologiškai korektiškai.

8.1.1 – 8.1.3 ir 8.1.6 – 8.1.7. eilutėse suskaičiuotų rodiklių dydžiai yra įvertinti su rizika. Apskaičiuojant Projekto rizikas panaudoti standartiniai rizikos tikimybių skirstinių parametrai, kurie skaičiuoklėje yra integruoti.

II. Tikėtino skolos dydžio, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojama viešojo sektoriaus balanse, vertinimas:

Tikėtinas skolos dydis, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojamas viešojo sektoriaus balanse – 5 042 323 Eur (su PVM) realiaja verte.

9. VPSP projekto finansinis gyvybingumas¹⁴ (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)	
9.1. Metinis atlyginimas (<i>jei taikoma</i>) ¹⁵ nominalia verte	Maksimalus vidutinis metinis atlyginimas (realia verte) – 574 216 Eur (su PVM)
9.2. Koncesijos mokestis (<i>jei taikoma</i>) ¹⁶ realia verte	-
9.3. Atlygis (<i>jei taikoma</i>) ¹⁷ realia verte	-
9.4. Mokesčiai	Nekilnojamojo turto, turto nuomos, žemės nuomos mokesčiai netaikomi.
9.5. VPSP projekto grąža ¹⁸	7,9 proc.
9.6. VPSP projekto finansinis prieinamumas ¹⁹	Pagal Partnerystės klausimyno 3 priedo duomenis nustatyta, kad KRS visu VPSP sutarties laikotarpiu galės užtikrinti finansinį prieinamumą mokėjimams privačiam subjektui atlikti.
9.7. Kita	-
CPVA išvada	
Maksimalus vidutinis metinis atlyginimas (nominalia verte), įvertinus rizikas ir 2 proc. indeksą – 844 900 Eur (su PVM) 12 673 494 Eur /15 metų. Projekto finansinis gyvybingumo vertinimas atliktas. Nustatyta, kad Projekto įgyvendinimas būtų galimas.	
10. VPSP projektą įgyvendinančio viešojo subjekto pasirengimas įgyvendinti Projektą (nurodoma pagal KRS pateiktą informaciją)	
12.1. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu	Partnerystės klausimyne nenurodyta jokia informacija dėl patrauklumo finansuotojams. Tačiau nurodyta, jog buvo konsultuotasi su investuotojais (konsultuotasi su potencialiais galimais paslaugos teikėjais iš kurių gauti apibendrinti komerciniai pasiūlymai). Tačiau komerciniuose pasiūlymuose yra nurodytos tik prekių ir darbų į kainiai, tačiau neatlikta vieša konsultacija dėl pačio sprendinio pasirinkimo – 50 procentų gatvių bus taikomas apšviestumo taikymo algoritmas, kuris yra sukurtas autorių, kurie rengė IP.

¹⁴ Ang. k. (financial viability) – finansinių galimybių padengti projekto išlaidas, vykdyti išpareigojimus, sugeneruoti pakankamą grąžą privačiam subjektui kompleksinis vertinimas.

¹⁵ Viešojo subjekto mokėtinas metinis atlyginimas, kai yra įgyvendinamas VŽPP projektas.

¹⁶ Koncesijos mokestis suprantamas kaip privataus subjekto (koncesininko) mokėjimas viešajam subjektui (suteikiančiajai institucijai) už suteiktą koncesiją ir taikomas tik koncesijų atveju.

¹⁷ Atlygis suprantamas, kaip suteikiančiosios institucijos mokėjimas koncesininkui arba bet kurios rūšies finansinė nauda, įskaitant kompensacijas už viešųjų paslaugų teikimą ar investicijų subsidijas. Taikoma tik koncesijos atveju.

¹⁸ VPSP projekto veiklos pelno grąža skaičiuojama prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją (ang. k. EBITDA).

¹⁹ Viešasis subjektas turi užtikrinti pakankamą finansavimą (jei aktualu), savo finansiniams išpareigojimams vykdyti, jog VPSP projektas galėtų būti įgyvendintas.

	<p>KRS turėtų atlikti viešąją konsultaciją ar kitais būdais sužinoti, ar Projektas patrauklus potencialiems investuotojams.</p> <p>Projekto įgyvendinimo komanda, kurią sudaro KRS darbuotojai (atitinkamo srities specialistai, kurių žinios atitinkamoje srityje įvertintos 7-10 balais) ir kiti ekspertai (konsultantai, kurių žinios įvertintos 10/10). Atsižvelgiant į tai, jog tik vienas iš KRS darbuotojų turi patirties įgyvendinant VPSP projektą, kompetencijos įvertinimo balai yra didžiąjai daugumai darbuotojų pernelyg aukšti.</p>
<p>CPVA išvada</p> <p>I. <u>Rinkos tyrimas.</u></p> <p>Nenurodyta, kad buvo atlikta viešoji konsultacija ar rinkos tyrimas dėl pačio Projekto sprendinio (buvo atlikta tik dėl įkainių), todėl negalime daryti išvados, kad Projektas bendrai patrauklus rinkai. KRS turėtų atlikti viešąją konsultaciją ar kitais būdais sužinoti, ar Projektas patrauklus potencialiems investuotojams ir finansuotojams.</p> <p>II. <u>KRS atsakingų asmenų kompetencija.</u></p> <p>Pagal pateiktus dokumentus galima daryti išvadą, kad KRS užtikrins tinkamą kompetenciją rengiant Projektą bei vykdant viešojo pirkimo procedūrą, kadangi KRS šiuo metu yra įsigijusi išorės ekspertų paslaugas (rekomenduojama išorės ekspertų paslaugas įsigyti ne tik pirkimo dokumentų rengimui, tačiau ir pirkimo procedūrų vykdymui).</p> <p>Galutinė CPVA vertinimo išvada:</p> <p>Išskeltoms problemoms spęsti pasirinkta IP įgyvendinimo alternatyva socialiniu-ekonominiu požiūriu yra naudingiausia, kurią tikslinga įgyvendinti VPSP būdu. Tačiau atkreipiame dėmesį į IP nagrinėjamų alternatyvų teikiamų paskaičiavimų patikimumą, dėl ko privataus subjekto atrankos metu tiekėjų pateikiamos pasiūlymų kainos gali skirtis nuo pateiktų IP ir Projekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KRS nepateikė seniūnijų, kuriose numatoma gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizacija ir plėtra konkrečių gatvių atkarpų schemų, kurios leistų identifikuoti planuojamuose ruožuose numatomus modernizuoti ir plėsti gatvių atstumus bei būtinos infrastruktūros apimtis; - KRS nepateikė esamos situacijos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidų detalizacijos, kuri leistų patikimiau įvertinti planuojamų investicijų poveikį šių išlaidų apimčiai įgyvendinus Projektą; - Projekto vykdymo plane nurodyti terminai yra per trumpi. Atlikti viešojo pirkimo procedūrų ir pasirašyti sutarties iki 2020 m. gegužės mėnesio yra neįmanoma, kadangi pirkimo dokumentai dar nėra parengti, nėra gauta CPVA nuomonė dėl pirkimo dokumentų, taip pat nėra gautas ir KRS tarybos pritarimas įgyvendinti projektą, be to KRS pasirinktas pirkimo būdas – skelbiamos derybos susideda iš kelių procedūrinių etapų: paraiškų, pirminių pasiūlymų pateikimo, derybų ir galutinių pasiūlymų pateikimo; - atsižvelgiant į tai, jog standarto <i>LST EN 13201</i> reikalavimus atitiks tik 50 proc. gatvių, galima rizika, jog likusioje gatvių dalyje, kur apšvietimas turės būti užtikrintas pagal pačios savivaldybės suformuotą metodiką, galimai nebūtų užtikrinama: <ul style="list-style-type: none"> • siekiamų gatvių apšvietimo sistemos kokybės rodiklių aiškumas; • aiški tvarka pagal kurią būtų priimtos atliktos apšvietimo sistemos investicijos; • paslaugų teikimo metu tinkama ir aiški paslaugų tinkamumo kontrolė; • aiškūs kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai taikomi grąžinimai apšvietimo sistemai sutarties pabaigoje. 	

Atskiri ir detalūs pastebėjimai dėl Projekto pateikiami atskirose išvados dalyse aukščiau.

Vertinimą atlikusių ekspertų vardas, pavardė, parašas

1. Egidijus Šerkšnas

2. Ieva Dženkauskaitė

3. Darius MITKA

